

ZA NAŠO DECO

Leto I.

V TRSTU, 25. maja 1926.

Štev. 5.

O usmiljenju sv. Frančiška do krotkih živalic.

(XXII. poglavje „Cvetja sv. Frančiška“.)

Neki mladenič je nekega dne bil ujel mnogo grlic in jih je nesel na prodaj. Srečavši svetega Frančiška, ki je imel vedno posebno usmiljenje do krotkih živalic, mu je ta, zroč z usmiljenim pogledom po grlicah, rekel: «Dobri mladenič, prosim te, da mi daš te nedolžne ptičice, ki jih sveto pismo prisposablja čistim, ponižnim in zvestim dušam, da jih ne dobé v roké neusmiljenci, ki bi jih ubili.»

Brž je ta, razsvetljen od Boga, dal sv. Frančišku vse in jim je on, skrivajoč jih v nedrih, govoril presladko: «O grlice, preproste, nedolžne in čiste sestrice moje, zakaj ste se dale ujeti? Zdaj vas hočem rešiti smrti in vam splesti gnezdo, da boste v njem valile in se množile po zapovedi vašega Stvarnika.»

In je sv. Frančišek šel in jim je napravil gnezdeca. Pa so one znesle vanje jajčeca in se množile pred očmi patrov. In so stale in se obnašale pred sv. Frančiškom in drugimi patri tako domače, kakor da so od njih pitane kokoši. In niso odšle, dokler jim sv. Franšek ni dal s svojim blagoslovom znamenja za odhod.

Mladeniču pa, ki mu jih je bil dal, je sv. Frančišek dejal: «Sin moj, ti boš nekoč še pater v našem redu in boš zvesto služil Jezusu Kristusu.»

In tako se je zgodilo, ker je mladenič postal redovnik in je živel v redu v veliki svetosti. Vse v čast in slavo Jezusa Kristusa. Amen.

.....

Polžek pogleda skoz vrata ..

Solnce pomladno žari,
v hišici polžka zbudi.
Polžek pogleda skoz vrata —
lučka obsije ga zlata.

«Glejte, no, glejte,
saj res je pomlad!
Vodé klockotajo
in žabe regljajo,
že detelja rase

in ovčka se pase.
Bogata je paša
na solčni dobravi,
in hvala in slava
Bogu na višavi!»

Trst OP

35/1926

050

020094571,5

Sirota.

(Iz črtice „Jožek“.)

Pri postelji je stala Manca, mosljala je palčec ter gledala z velikimi očmi za mamo.

Ta mama! Še zmenila se ni zanjo danes, ko je sicer od jutra do večera imela opravka z njo. Gledala je v strop s kalnimi očmi in dihala tako hropeče, da se je dvigala odeja na prsih. In oče! Da, tudi on se ni zmenil zanjo, ko jo je vsak večer ujčkal na kolnih in ji pel: Tri race, tri bele gosi...

Prišle so sosede, sklepale roke, iskale blagoslovljene sveče, kropile po sobi, šepetale med seboj, prikimavale druga drugi in zmajevale z glavami. Njo so pa odrinile in je niso pogledale.

In ko je najstarejša med njimi zajavskala: «Je že v večnosti!» se je oče zgrudil sredi ženâ k postelji in je na ves glas zajokal. Manca je plašna zbežala za peč in strmo gledala na očeta, ki so ga ogrinjale krog in krog žene. Še nikdar ga ni slišala jokati. Začele so se ji tresti drobne ustnice, okroglo bradico je nabrala v krapek in zaihtela.

«Le jokaj, revica Manca, mame nimaš več!» Tačka je bila tolažba žena.

«Mama, mama!» je zakričala kakor za pomoč in skušala splezati izza pečka.

Tedaj je presunil njen krik očetovo srce, da se je dvignil od postelje in pristopil k peči. Razkrilil je roke, vzel otroka k sebi in ga pritiskal na srce: «Moja, moja!» In jokal je oče in jokala je Manca, mama pa se ni več ganila. — — — Toliko da so odnesli mamo, je streslo očeta. Boril se je in ključoval na vso silo. Zobje so mu šklepetali, nič več ni zmogel, legel je; postelja je škripala od groznice, ki ga je tresla. In deseti dan so odnesli še njega.

Edina sorodnica, stara šepava Maruša, je hotela pridržati otroka doma.

«Kaj bi pri pogrebu?» so modrovale žene. «Otrok ne umé, doma ga imej.»

Toda Manca je umela. Ne z glavo in umom. Njeno drobno srce je čisto jasno vedelo, kaj se je zgodilo. Iztrgala se je Maruši in zbežala za pogrebci bosa in razkuštrana. Odkar ji je umrla mati, je nihče ni več česal in ji spletal rumenih las. Pri grobu je zdrknila na kolena. Nič več ni bilo iz njenih drobčkanih prsi tistega glasnega otroškega joka, ki ga rodi večkrat objest in trma nego bolečine. Tanko ječanje, kakor tožba umirajoče ptičice, je rezalo v srca pogrebcev, ki jih ni bilo za dva poda...

Postojnski svet.

(Iz povesti „Otoški postržek“.)

Ko sem objel s pogledom deželico pred seboj, sem občutil kakor prevaro. Pusta, enolična, siva pokrajina z gorskimi goličavami. Rekel sem: «Da, bolj zelena je Borovnica. Vendar vidim reči,» sem pristavil, «ki se jim čudim, da so tukaj.»

«Srečne oči, ki vidijo čudeže tukaj! Le povej, kje so ti čudeži,» je vprašal stric Jakob.

«Prvi je Nanos, enostavni čudak, debeli velikan. Kako je neki prišel v ta kraj?»

«I, ob vesoljnem potopu je priplaval, ko je bil še živ.»

«Saj res je podoben kitu, ki je naslikan v šoli, velikanski ribi, ki je po potopu zamudila beg in obležala na suhem. Prisekani gobec gleda proti Postojni, rep sloni na hribovju zadaj.»

«Tam gre cesta iz Logatca skozi Hrušico na Ajdovščino v vipavski dolini.»

«Druga čudna reč je gozd, debel gozd, ki ga vidim na onih-le gorah.»

«Ta gora blizu je Javornik, ona daleč Snežnik. A tudi nazaj proti Planini so gozdi, da se tema dela, so smreke, da jih dva moža ne obsežeta. Kaj, ko je večinoma grajsko! Pa v tretje gre rado; kje je še kaj čudnega?»

«Nič manjše čudo ko Nanos je tale ovinkarska voda Pivka. Zelo zvita res mora biti, da je prišla v to okolico tako velika.»

«Ali ne vidiš, da jo je sram? Potuhnjena se plazi med jelšami in vrbami, da hitro smukne v jamo, ko pride blizu. Dobro vé, da je tujka.»

«O tristo, saj res, največje, da, svetovno čudo, bi bil skoro pozabil: Jamo, binkoštni ponedeljek, ko bo zastonj, pojdem vanjo.»

«To je še daleč. Lahko vašega Jožeta prosiš, pa bo šel s tabo, ker ima znance.»

«Ne maram, rajši pojdem, ko bo veliko ljudi in godba notri.»

«Renko, dobro si sestavil čudeže, ki jih je Bog naredil. Zdaj ti bom še jaz povedal tri človeška znamenja,» je dejal stric Jakob. «Glej, oni hotel, ki je kakor Noetova barka, to je današnja Postojna. Tam-le Sovič z razvalino, to so pretekle zgodbe, ko je graščak delal pravico in vreme. Ona-le stavba pred Jamo z električnim strojem, to so bodoči časi.»

Potem mi je položil roko na ramo, rekoč: «Pridi kaj k meni, midva bova prijatelja.» In je odštorkljal.

Bližnji.

(Iz „Svetega pisma“.)

«In kdo je moj bližnji?» — Jezus je povzel besedo in rekel: «Neki človek je šel od Jeruzalema v Jeriho in je padel med razbojnik; ti so ga opleni in mu zadali ran, ter so odšli in ga pustili napol mrtvega. Primerilo se je pa, da je šel po tisti poti neki duhovnik; in ga je videl in šel mimo. Prav tako je tudi levit, ki je prišel na to mesto in ga videl, šel mimo. Ko je pa neki popoten Samarijan prišel do njega in ga videl, se mu je v srce zasmilil. In pristopil je in vлил v njegove rane olja in vina ter jih obvezal; in posadil ga je na svoje živinče, peljal do gostilnice in zanj poskrbel. Drugi dan je vzel dva denarja in dal gostilničarju ter rekel: „Poskrbi zanj, in kar boš več potrošil, ti jaz nazaj gredè povrnem! Kateri izmed teh treh, se ti zdi, je bližnji tistemu, ki je padel med razbojnik?» On je dejal: «Tisti, ki mu je skazal usmiljenje.»

Jezus mu je rekel: «Pojdi in tudi ti tako delaj!» — Lk. 10, 25—37.

.....

Leska.

(Legenda.)

Nekega popoldne je Jezušček v zibko legel in zaspal. Mati Božja je stopila k njemu, pogledala ga je vsa radostna in dejala: «Si li legel spat, moj sin? — Spi sladko, v gozd bom šla in ti prinesla prgišče jagod, vesel jih boš, ko se zbudiš.» —

V gozdu je našla prostor z najlepšimi jagodami in ko se je pripognila, da bi eno utrgala, je planil modras iz trave. Ustrašila se je, pustila jagode in zbežala. Modras je letel za njo, Marija pa se je skrila za leskov grm, dokler ni modras izginil.

Nato je natrgala jagod in ko se je vračala, je dejala: «Leska, ti si me branila, brani v bodoče tudi ljudi.»

In od tedaj je zelena leskova šiba najboljše orožje proti gadom in modrasom in tudi vsemu zlu, ki leze po zemlji.

(Iz Mladike).

.....

Narodna uganka.

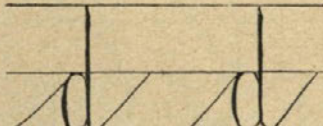
Oj šilo bodilo
po svetu hodilo;
ni pilo ni jelo,
a vendar živelo,
prelepo nam pelo.

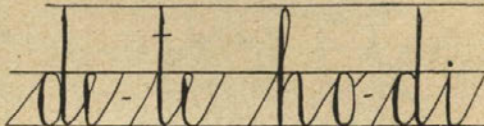
Fran Levstik.

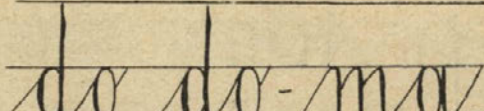

Domače vaje za naše male.

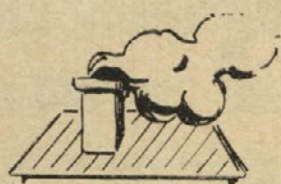

dd

tu vi-di-mo te-men dim.
dim o-ka-di dim-nik in
dom. bo-di re-den!

e-den in e-den ni ve-li-ko. ded i-ma
de-te rad. ho-di-te na le-vi! on ni hud.
mi di-ha-mo, vi ki-ha-te. mi be-re-mo,
vi de-la-te. to bo hu-do. reka dere.

••• tri in tri in tri mi da de-vet.
kam? v do-li-no. od da-vi do
dre-vi bo-mo o-ra-li. med i-mam rad.

jjj j j

oj joj nad

teboj! ne

jo-kaj ma-li moj!

ja-bol-ko daj-te de-te-tu, ja-bol-ko
ru-me-no! to je ve-ja.

kaj je na ve-ji? vi-har vi-je ve-je.

v mra-ku.

bim, bam, bom! na ok-na bi-je,
te-ma nam do-li-no kri-je,
mu-ren ho-di tih ob vo-di;
moj o-trok, le do-ber bo-di!

mo-ja ma-ti ku-ha ju-ho. lo-vi-jo je-le-na.
na mor-ju vi-di-te ja-dro be-lo.
ja-dro be-lo nad va-lo-vi hi-te-lo.

c c c c

ce-na, cel, cer,

or-ca, te-ci.

na hri-bu je be-la cer-kev.
de-ca mo-li, da bo ma-mi-ca jo
ra-da i-me-la. te-ci, te-ci mu-ca ti, da
te ma-la ne u-lo-vi! tro-bec tro-bi.
kaj je to? to je ta-ca. ko-li-ko
tac i-ma mu-ca? daj mi ta-co!

 e-no jaj-ce. lo-vec lo-vi ve-ve-
ri-co in ra-co. jaj-ca je-mo ra-di.
re-vi-ca i-ma be-la li-ca. v le-vi-ci
i-ma vi-li-co. v lon-cu je ju-ha. ro-ka-
vi-ca je ve-li-ka. ma-ti me dra-mi. na
ne-bu vi-di-mo da-ni-co. do-ber dan!

Razgovori.

V.

Vedež: V sosednji vasi je živel star mož. Bil je bolehen in bližala se mu je smrt. Ali ni se je bal, ker njegovo življenje je bilo pošteno. Ko je prišla poslednja ura, je poslal po duhovnika, da ga sprevidi. Duhovnik je takoj vstal ter je poklical strežnika in odpravila sta se z zadnjo Popotnico k staremu možu. — Tu, poglej sliko! Kaj nam kaže?

Nevedež: To je duhovnik, ki nese Popotnico in to je strežnik.

Vedež: Kaj drži strežnik v rokah?

Nevedež: Svetilnico in zvonček.

Vedež: Da! In z zvončkom pozvanja. Kako?

Nevedež: I nu: din, din, din!

Vedež: Prav! Ali bi znal to napisati? Pazi: **din, din, din.**

Nevedež: Ne bi znal.

Vedež: Vem, da ne bi znal, ker črke za prvi glas še ne poznaš. Ponoviva, kako se oglašá zvonček?

Nevedež: Din, din, din....

Vedež: Prav! Če izgovoriš «din», kateri glas čuješ s kraja?

Nevedež: Glas **d**.

Vedež: Da, glas **d**. Evo, tu poglej! Tu je tiskana črka **d** in tu je pisana.

Nadaljna pot kakor poprej. Nevedež bere pisano in tiskano večkrat in slednjíč prepisuje. Vedež mu razloži sliko **dím** in **dínnik** ter kvadrat **devetih pik**.

Pri črki **j** pripoveduje Vedež Nevedežu prežalostno zgodbo o dečku, ki je vse pobil, kar je prijel v roke. Zaman je bilo očetovo opominjanje, slednjíč je morala peti šiba in bil je — «**joj!**» Iz tega vzklika se izvaja glas **j** in tiskana in pisana črka zanj. Posebno veselje bo za Nevedeža lepa pesmica «V mraku», ki jo je priredil za naše vaje priznan pesnik, in ki naj se jo Nevedež **naučí na pamet**.

Da pridemo do glasu **c** in do črke zanj, povemo Nevedežu, kako se železo vari. Pokažemo sličico in vprašamo:

Vedež: Kaj vidiš?

Nevedež: Moža, ki drži klešče v rokah.

Vedež: To je kovač. Kaj misliš, da drži s kleščami?

Nevedež: Razbeljeno železo.

Vedež: In kam ga pomaka?

Nevedež: V vodo.

Vedež: Prav! In kako naredi razbeljeno železo, če ga potakneš v vodo?

Nevedež: C-c-c naredi!

Vedež to lahko tudi sam pokaže s pomočjo razbeljene pletenke. Za glas **c** pokaže potem črko in potem slede vaje kakor poprej.

Dimnik, jajce, jabolko otrok lahko preriše.

